

---

MONOGRAFIE PRAWNICZE

---

NIEWAŻNOŚĆ  
CZYNNOŚCI PRAWNYCH  
W PRAWIE  
SPÓŁEK KAPITAŁOWYCH

AGNIESZKA HAJOS-IWAŃSKA



Wydawnictwo C.H.Beck

---

MONOGRAFIE PRAWNICZE

---

AGNIESZKA HAJOS-IWAŃSKA • NIEWAŻNOŚĆ CZYNNOŚCI PRAWNYCH  
W PRAWIE SPÓŁEK KAPITAŁOWYCH

Polecamy nasze publikacje:

*Michał Prus*

**SKARGA DO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO  
NA ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE**

*Marcin Lolik*

**WSPÓŁCZESNE PRAWO KONTRAKTÓW – WYBRANE  
ZAGADNIENIA**

*Wojciech Iwański*

**UMOWA RACHUNKU BANKOWEGO OBJĘTEGO  
BANKOWOŚCIĄ INTERNETOWĄ**

*Konrad Politowicz*

**GRZYWNA AKCESORYJNA W POLSKIM PRAWIE KARNYM**

*Paweł Czarnecki*

**POSTĘPOWANIE DYSCYPLINARNE WOBEC OSÓB  
WYKONUJĄCYCH PRAWNICZE ZAWODY ZAUFANIA  
PUBLICZNEGO**

*Jan Lic*

**SPÓŁKA CYWILNA, PROBLEMY PODMIOTOWOŚCI PRAWNEJ**

*Joanna Zięba*

**RENTY STRUKTURALNE W USTAWODAWSTWIE ROLNYM**

*Ewa Rott-Pietrzyk*

**WYKŁADNIA UMÓW W PRAWIE MODELOWYM I WSPÓLNYM  
EUROPEJSKIM PRAWIE SPRZEDAŻY (CESL)**



**Legalis**  
System Informacji Prawnej

[www.ksiegarnia.beck.pl](http://www.ksiegarnia.beck.pl)

---

NIEWAŻNOŚĆ  
CZYNNOŚCI PRAWNYCH  
W PRAWIE  
SPÓŁEK KAPITAŁOWYCH

---

AGNIESZKA HAJOS-IWAŃSKA



WYDAWNICTWO C.H.BECK  
WARSZAWA 2014

*Wydawca:* Natalia Adamczyk

Publikacja dofinansowana przez  
Agnieszka Hajos-Iwańska Kancelaria Adwokacka



© **Wydawnictwo C.H.Beck 2014**

Wydawnictwo C.H.Beck Sp. z o.o.  
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

*Skład i łamanie:* Wydawnictwo C.H.Beck  
*Druk i oprawa:* Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-255-6168-0



ISBN e-book 978-83-255-6169-7

# Spis treści

<b>Przedmowa</b> .....	IX
<b>Wykaz skrótów</b> .....	XIII
<b>Wykaz literatury</b> .....	XVII
<b>Wykaz orzecznictwa</b> .....	XXVII
<b>Rozdział I. Uwagi wprowadzające</b> .....	1
§ 1. Przedmiot analizy .....	1
§ 2. Ograniczenia przedmiotu analizy .....	2
§ 3. Zastosowane metody badawcze .....	4
<b>Rozdział II. Nieważność czynności prawnych – zagadnienia ogólne</b> .....	5
§ 1. Wprowadzenie – stosowanie Kodeksu cywilnego w prawie spółek ...	5
§ 2. Pojęcie czynności prawnej .....	7
§ 3. Czynności prawne nieważne a inne rodzaje wadliwych czynności prawnych – ogólne uwagi o systematyce .....	11
§ 4. Przesłanki nieważności czynności prawnych .....	16
I. Brak podmiotowości prawnej .....	16
II. Brak zdolności do czynności prawnych .....	17
III. Brak należytej reprezentacji .....	18
IV. Stan wyłączający świadome lub swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli oraz pozorność .....	19
V. Pozostałe przesłanki nieważności czynności prawnej .....	20
§ 5. Skutki prawne nieważności czynności prawnej .....	22
§ 6. Roszczenia związane z nieważnością czynności prawnej .....	24
<b>Rozdział III. Uwagi prawnoporównawcze</b> .....	27
§ 1. Uwagi wprowadzające .....	27
§ 2. Instytucja nieważności czynności prawnych w wybranych modelowych porządkach prawnych .....	27
I. Niemcy .....	27
II. Francja .....	29
III. Anglia .....	30
§ 3. Nieważność uchwał organów spółek w wybranych modelowych porządkach prawnych .....	31

I. Niemcy .....	31
II. Francja .....	33
III. Anglia .....	34
§ 4. Nieważność aktów reprezentacji spółki w wybranych modelowych porządkach prawnych .....	35
I. Niemcy .....	35
II. Francja .....	36
III. Anglia .....	36
§ 5. Nieważność spółki w wybranych modelowych porządkach prawnych .....	37
I. Regulacja europejska .....	37
II. Niemcy .....	38
III. Francja .....	39
IV. Anglia .....	39
<b>Rozdział IV. Nieważność uchwał organów spółek handlowych .....</b>	<b>41</b>
§ 1. Zagadnienia wstępne .....	41
§ 2. Uchwały jako czynności prawne .....	41
I. Uchwały jako kategoria odmienna od czynności prawnych ....	42
II. Uchwały jako czynności prawne .....	43
III. Niejednolity charakter uchwał .....	44
§ 3. Instytucja stwierdzenia nieważności uchwał zgodnie z KSH .....	47
I. Zagadnienia ogólne .....	47
II. Podstawowe cechy nieważności uchwał w KSH .....	49
1. Krąg podmiotów legitymowanych do żądania stwierdzenia nieważności uchwały .....	49
A. Akcjonariusze i wspólnicy.....	51
B. Członkowie organów spółki .....	56
C. Inne podmioty .....	60
D. Wnioski .....	63
2. Termin zgłoszenia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały .....	63
3. Wady uchwały skutkujące możliwością stwierdzenia jej nieważności .....	64
A. Sprzeczność z prawem – uwagi ogólne .....	64
B. Sprzeczność z dyspozytywnymi normami prawnymi ....	65
C. Obejście prawa .....	68
D. Sprzeczność z zasadami współżycia społecznego .....	68
E. Naruszenie procedury podjęcia uchwały .....	72
F. Wnioski .....	75

4. Charakter prawny orzeczenia o stwierdzeniu nieważności uchwały .....	76
A. Teza o konstytutywnym charakterze orzeczenia o stwierdzeniu nieważności .....	77
B. Teza o deklaratywnym charakterze orzeczenia o stwierdzeniu nieważności .....	81
C. Wnioski .....	83
5. Skutek orzeczenia o stwierdzeniu nieważności uchwały .....	84
6. Wyłączenie stosowania art. 189 KPC .....	84
A. Regulacja KSH jako wyłączna droga wzruszenia uchwał .....	85
B. Dopuszczenie skorzystania z powództwa o ustalenie przez osoby inne niż podmioty legitymowane na gruncie KSH .....	87
C. Dopuszczalność skorzystania a powództwa o ustalenie bez ograniczeń .....	90
D. Wnioski .....	92
III. Charakter prawny sankcji „stwierdzenia nieważności” na gruncie KSH .....	93
§ 4. Zastosowanie Kodeksu cywilnego .....	96
I. Konstrukcyjne przesłanki nieważności czynności prawnych a uchwały w spółkach kapitałowych .....	96
II. Nieważność „głosu” współnika i jej konsekwencje wobec uchwał w spółkach kapitałowych .....	99
§ 5. Problem tzw. uchwał nieistniejących .....	100
§ 6. Nieważność uchwał innych organów spółki – wzmianka .....	106
I. Uwagi ogólne .....	106
II. Niedopuszczalność zaskarżenia uchwał .....	106
III. Zastosowanie powództwa o ustalenie .....	107
IV. Zastosowanie regulacji Kodeksu spółek handlowych .....	109
V. Wnioski .....	111
§ 7. Podsumowanie wniosków dotyczących nieważności uchwał organów spółek kapitałowych .....	113
<b>Rozdział V. Nieważność aktów reprezentacji .....</b>	<b>115</b>
§ 1. Reprezentacja spółki .....	115
I. Pojęcie reprezentacji .....	115
II. Sposób reprezentacji spółki .....	116
III. Przypisanie spółce aktów reprezentacji .....	118
1. Pojęcie organu i piastuna organu osoby prawnej .....	118
2. Przypisanie spółce działań piastunów jej organów .....	120



§ 2. Przesłanki nieważności czynności prawnej a oświadczenia woli spółki .....	121
I. Nieprawidłowa reprezentacja .....	122
1. Zasady ogólne reprezentacji .....	122
2. Naruszenie reguł reprezentacji spółki .....	123
3. Nieprawidłowy skład organu .....	124
4. Konsekwencje naruszenia reguł reprezentacji .....	128
5. Hipoteza o nieważności czynności prawnej dokonanej z naruszeniem reguł reprezentacji .....	129
6. Hipoteza o dopuszczalności potwierdzenia czynności dokonanych z naruszeniem reguł reprezentacji .....	131
7. Uwagi prawnoporównawcze .....	137
8. Wnioski .....	140
II. Pozostałe konstrukcyjne przesłanki nieważności czynności prawnej .....	142
1. Zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych .....	142
2. Inne przyczyny nieważności aktów reprezentacji .....	144
III. Wymóg uzyskania zgody innego organu spółki a nieważność aktu reprezentacji .....	146
§ 3. Nieważność aktów reprezentacji a możliwość ich konwalidacji .....	150
§ 4. Podsumowanie .....	152
<b>Rozdział VI. Nieważność spółki .....</b>	<b>155</b>
§ 1. Wstęp .....	155
§ 2. „Nieważność” spółki w europejskim prawie spółek .....	156
§ 3. Transpozycja instytucji nieważności spółki do prawa polskiego .....	160
I. Regulacja Kodeksu handlowego .....	160
II. Regulacja KSH – zagadnienia ogólne .....	161
1. Brak zawarcia umowy spółki .....	162
2. Sprzeczność z prawem przedmiotu działalności .....	163
3. Brak określonych postanowień w umowie spółki .....	163
4. Brak zdolności do czynności prawnych założycieli .....	164
5. Skutki zaistnienia przesłanek z art. 21 KSH .....	164
§ 4. Podsumowanie .....	165
<b>Zakończenie .....</b>	<b>167</b>
<b>Indeks rzeczowy .....</b>	<b>171</b>

## Przedmowa

Przedmiotem niniejszej monografii jest instytucja nieważności czynności prawnych w prawie spółek kapitałowych. Celem, jaki postawił sobie autor, było przeprowadzenie analizy charakteru prawnego sankcji wobec nieprawidłowo dokonanych podstawowych przejawów aktywności spółek (podejmowanie uchwał, akty reprezentacji, wreszcie – samo powstanie spółki) w celu rozstrzygnięcia, czy i w jakim zakresie dotyka je sankcja nazwana w prawie cywilnym nieważnością czynności prawnej.

Nieważność czynności prawnych i płynące z niej konsekwencje dla działań uczestników obrotu gospodarczego od dziesięcioleci budzą niesłabnące zainteresowanie zarówno przedstawicieli doktryny prawa, jak i praktyków. Samo pojęcie czynności prawnej należy do centralnych pojęć, wokół których zbudowane jest prawo cywilne, a nawet szerzej – prawo prywatne. Wyjaśnienie jego znaczenia, a także jego relacji do pojęć stosunku prawnego i oświadczenia woli należy do bardziej znaczących osiągnięć w teorii prawa.

Nieważność czynności prawnych była przedmiotem wielu wnikliwych opracowań, dogłębnie wyjaśniających jej naturę, cechy i przesłanki<sup>1</sup>. Opracowanie tego zagadnienia z punktu widzenia prawa cywilnego nie pozostawia autorowi zajmującemu się cywilistyką zbyt wielkiego pola do działania. Wciąż nieopracowany w zadowalającym stopniu pozostaje jednak zespół zagadnień związanych z zakresem zastosowania regulacji o nieważności czynności prawnych do instytucji z zakresu prawa spółek, w opisie których ustawodawca w tym lub innym kontekście zasugerował, że mają one być rozwiązywane z użyciem konstrukcji bezwzględnej nieważności czynności prawnej.

Do takich instytucji, pozostających w polu zainteresowania niniejszej rozprawy, należą: stwierdzenie nieważności uchwał organów spółki, nieważność aktów reprezentacji podejmowanych przez organy spółki oraz tzw. nieważność spółki.

Na temat dwóch pierwszych spośród wskazanych instytucji napisano wiele, a wątpliwości spowodowane lakoniczną regulacją kodeksową budzą bardzo żywe emocje. Wszystkie powstałe – bardzo cenne – opracowania są jednak opracowaniami o charakterze specjalistycznym, charakteryzującymi się wąskim zakresem opracowania. Wydaje się, że brakuje opracowania o charakterze bardziej ogólnym, zestawiającego aktualną wiedzę o tych instytucjach z „modelem” nieważności, w celu rozstrzygnięcia, czy w istocie ustawodawca, regulując je, oparł się na konstrukcji nieważności w rozumieniu Kodeksu cywilnego, a jeśli tak – czy i w jaki sposób (wprost czy odpowiednio) stosuje się do nich regulacje Kodeksu cywilnego i Kodeksu postępowania cywilnego dotyczące przesłanek i konsekwencji bezwzględnej nieważności czynności prawnych.

---

<sup>1</sup> Por. m.in. *J. Preussner-Zamorska*, *Nieważność czynności prawnej w prawie cywilnym*, Warszawa 1983; z nowszych opracowań por. *M. Gutowski*, *Nieważność czynności prawnych*, Warszawa 2008.

Trzecie ze wskazanych zagadnień, tj. tzw. nieważność spółki, mimo swojej wagi nie wzbudziło dużego zainteresowania doktryny. Podsumowanie wiedzy o charakterze prawnym tej instytucji wydaje się tym cenniejsze, że zmianie uległa dotycząca jej dyrektywa Unii Europejskiej.

Zawarte w niniejszej monografii rozważania stanowią zebranie i podsumowanie analizy charakteru prawnego sankcji wobec nieprawidłowo dokonanych podstawowych przejawów aktywności spółek kapitałowych. Dotyczący ich materiał normatywny budzi uzasadnione wątpliwości, których rozwianie staje się tym bardziej palące i kluczowe, im szybciej rośnie liczba podmiotów gospodarczych poddanych tym regulacjom. Niewątpliwie precyzyjne wyjaśnienie konsekwencji, jakie dla podmiotu prawa uczestniczącego w obrocie gospodarczym niosą określone nieprawidłowości w jego działaniu, posiada doniosłe znaczenie, zarówno praktyczne, jak i teoretyczne.

W celu przeprowadzenia uporządkowanej analizy określonego powyżej przedmiotu badań praca została podzielona na rozdział wstępny, pięć rozdziałów merytorycznych oraz podsumowanie.

Rozważania rozpoczynają się od określenia ram pojęciowych dla czynności prawnej oraz pojęć pierwotnych w stosunku do niej, tj. czynności konwencjonalnej i reguł konstytutywnych. Następnie znajduje się ogólne podsumowanie konstrukcji nieważności czynności prawnej, które sytuuje ją na tle innych sankcji wobec czynności prawnych obciążonych wadami. W ten sposób uporządkowano, na potrzeby dalszego wywodu, aparaturę pojęciową, służącą opisywaniu cywilistycznych sankcji wobec czynności prawnych dokonanych niezgodnie z mającymi do nich zastosowanie regulacjami.

W celu ułatwienia śledzenia wywodu prawnoporównawczego, kolejny rozdział zawiera syntetyczne podsumowanie regulacji: niemieckiej, francuskiej i angielskiej, w zakresie odnoszącym się do zagadnień analizowanych w niniejszej rozprawie.

Następnie, w świetle tak opracowanego wzorca, prowadzona jest pogłębiona analiza instytucji stwierdzenia nieważności uchwał organów spółek kapitałowych; osobno analizowane są uchwały organów właścicielskich (co do których KSH zawiera pewną regulację, o której kompletność i wyłączość toczą się spory doktrynalne), a osobno – uchwały innych organów spółki (co do których brak jest szczególnej regulacji, istnieje zatem potrzeba odpowiedniego zastosowania norm ogólnych, co również jest przedmiotem sporów).

Kolejnym elementem niniejszego opracowania jest sprawdzenie zakresu i sposobu zastosowania reguł ogólnych o nieważności bezwzględnej do aktów reprezentacji spółki, będących czynnościami prawnymi. W tym zakresie szczególnie interesujące jest zagadnienie konsekwencji wadliwej reprezentacji spółki, co do którego prowadzona jest analiza linii orzeczniczej SN i zmian wypowiedzi doktryny, wsparta elementami analizy prawnoporównawczej.

Ostatnia część opracowania poświęcona jest analizie instytucji funkcjonującej w prawie europejskim jako „nieważność spółki”. Analiza polskiej regulacji prowadzona na tle regulacji europejskiej ma pozwolić na skomentowanie charakteru prawnego tej instytucji i ustalenie, czy jest on zbieżny, czy też rozbieżny wobec określonego na początku pracy modelu nieważności bezwzględnej.

Opracowanie zamyka podsumowanie zawartych w nim analiz i wywiedzionych wniosków.

Podstawą niniejszej monografii była rozprawa doktorska przygotowana pod kierunkiem Profesora *Andrzeja Szumańskiego* i obroniona na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego. Autorka kieruje szczególne podziękowania do Promotora, który ukształtował w niej niezachwiane przekonanie o konieczności stałego odwoływania się w analizach dotyczących prawa spółek do podstaw prawa cywilnego. Dziękuje również za cenne wskazówki i uwagi recenzentom rozprawy – Profesorowi *Zbigniewowi Kwaśniewskiemu* i Profesorowi *Wojciechowi Pyziółowi*, a także pierwszemu i najcierpliwszemu jej czytelnikowi – doktorowi *Wojciechowi Iwańskiemu*.

Uwzględniono stan prawny na dzień 10.12.2013 r.

Kraków, luty 2014 r.

*Agnieszka Hajos-Iwańska*



## Wykaz skrótów

### 1. Akty prawne

AktG .....	niemiecka ustawa o spółkach akcyjnych z 6.9.1965 r. (Federalny Dziennik Ustaw BGB) BGBl, BABI 1089 ( <i>Aktiengesetz</i> )
BGB .....	niemiecki kodeks cywilny z 18.8.1896 r., RGBl. 1896, s. 195 ( <i>Bürgerliches Gesetzbuch</i> )
CC .....	francuski kodeks cywilny z 21.3.1804 r. ( <i>Code Civil</i> )
<i>Code de commerce</i> .....	francuski kodeks handlowy z 1807 r.
<i>Companies Act</i> .....	angielska ustawa o spółkach z 2006 r.
GmbHG .....	niemiecka ustawa o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością z 1892 r. ( <i>Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung</i> )
KC .....	ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 121)
KH .....	rozporządzenie Prezydenta RP z 27.6.1934 r. – Kodeks handlowy (Dz.U. Nr 57, poz. 502 ze zm.)
KK .....	ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. Nr 88, poz. 553 ze zm.)
Konstytucja RP .....	Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.4.1997 r. (Dz.U. Nr 78 poz. 483 ze zm. i sprost.)
KPC .....	ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 101)
KRO .....	ustawa z 25.2.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 788 ze zm.)
KSH .....	ustawa z 15.9.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1030 ze zm.)
Nowa Pierwsza Dyrektywa .....	dyrektywa 2009/101/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 16.9.2009 r. w sprawie koordynacji gwarancji, jakie są wymagane w państwach członkowskich od spółek w rozumieniu art. 48 akapit drugi Traktatu, w celu uzyskania ich równoważności, dla zapewnienia ochrony interesów zarówno współników, jak i osób trzecich (Dz.Urz. UE L Nr 258 z 1.10.2009 r., s. 11–19)
Pierwsza Dyrektywa .....	Pierwsza dyrektywa Rady 68/151/EWG z 9.3.1968 r. w sprawie koordynacji gwarancji, jakie są wymagane w Państwach Członkowskich od spółek w rozumieniu art. 58 akapit dru-

	gi Traktatu, w celu uzyskania ich równoważności w całej Wspólnocie, dla zapewnienia ochrony interesów zarówno wspólników jak i osób trzecich (Dz.Urz. UE L Nr 65 z 1968 r., s. 8, tekst polski w wydaniu specjalnym Dz.Urz. UE WS rozdział 17, t. 1, s. 3)
PrBank .....	ustawa z 29.8.1997 r. – Prawo bankowe (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 1376 ze zm.)
ZGB .....	szwajcarski kodeks cywilny z 1907 r. ( <i>Zivilgesetzbuch</i> )

## 2. Publikatory i czasopisma

Dz.U. ....	Dziennik Ustaw
Dz.Urz. UE .....	Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej
Dz.Urz. WE .....	Dziennik Urzędowy Wspólnot Europejskich
Gl. ....	Glosa
KPP .....	Kwartalnik Prawa Prywatnego
KSP .....	Krakowskie Studia Prawnicze
MoP .....	Monitor Prawniczy
MP .....	Monitor Polski
NP .....	Nowe Prawo
OSA .....	Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSA/War. ....	Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych, Warszawa
OSAB .....	Orzecznictwo Sądów Apelacji Białostockiej
OSN .....	Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Zbiór Orzeczeń Sądu Najwyższego (1917–1939, 1945–1952), Orzeczenia Sądu Najwyższego, Izby Cywilnej i Izby Karnej (1953–1961), Orzecznictwo Izby Cywilnej Sądu Najwyższego (1962), Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Izba Cywilna oraz Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (1963–1981), Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Izba Cywilna i Administracyjna oraz Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (od 1982)
OSNAPiUS .....	Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSNC .....	Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Izba Cywilna
OSNCP .....	Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Izba Cywilna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSP .....	Orzecznictwo Sądów Polskich
Pal. ....	Palestra
PiP .....	Państwo i Prawo
PPH .....	Przegląd Prawa Handlowego
Pr. Sp. ....	Prawo Spółek

PS .....	Przegląd Sądowy
PUG .....	Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
R. Pr. ....	Radca Prawny
Rej. ....	Rejent
RPEiS .....	Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
SC .....	Studia Cywilistyczne
System pr. cyw. ....	System Prawa Cywilnego
SPP .....	System Prawa Prywatnego
TPP .....	Transformacje Prawa Prywatnego
Zb.Orz. TSWE .....	Zbiór Orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich
ZOTSiSPI .....	Zbiory Orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości i Sądu Pierwszej Instancji

### 3. Organy orzekające

NSA .....	Naczelny Sąd Administracyjny
SA .....	Sąd Apelacyjny
SN .....	Sąd Najwyższy
SN(7) .....	Sąd Najwyższy orzekający w składzie 7 sędziów
SO .....	Sąd Okręgowy
TK .....	Trybunał Konstytucyjny
TSWE .....	Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich

### 4. Inne skróty

art. ....	artykuł
dot. ....	dotyczy
IBPS .....	Instytut Badania Prawa Sądowego
jw. ....	jak wyżej
m.in. ....	między innymi
MS .....	Minister Sprawiedliwości
n. ....	następny (-a, -e)
Nb .....	numer brzegowy
niepubl. ....	niepublikowany (-a, -e)
nin. ....	niniejszy
np. ....	na przykład
Nr .....	numer
orz. ....	orzeczenie
pkt .....	punkt
por. ....	porównaj



post. ....	postanowienie
poz. ....	pozycja
r. ....	rok
red. ....	redakcja
rozp. ....	rozporządzenie
s. ....	strona (-y)
S.A. ....	spółka akcyjna
sp. z o.o. ....	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
t. ....	tom
t.j. ....	tekst jednolity
tj. ....	to jest
tzw. ....	tak zwany (-a, -e)
uchw. ....	uchwała
ust. ....	ustęp
w zw. ....	w związku
wg ....	według
wyr. ....	wyrok
z. ....	zeszyt
zd. ....	zdanie
ze zm. ....	ze zmianami
zob. ....	zobacz
§ ....	paragraf

## Wykaz literatury<sup>1</sup>

- Allerhand M.*, Kodeks handlowy. Komentarz, Warszawa 1991
- Antoszek P.*, Cywilnoprawny charakter uchwał wspólników spółek kapitałowych, Warszawa 2009
- Austin J. L.*, *Logic and Language*, Oxford 1953
- Baums T.*, Personal Liabilities of Company Directors in German Law, ICCLR No. 6, 1996
- Bączek P.*, Skutki czynności prawnych dokonanych z naruszeniem zasady łącznej reprezentacji w spółkach kapitałowych, Pr. Sp. 2004, Nr 11
- Bielecki M.*, Zagadnienia związane z reprezentacją spółki z o.o. w umowach z członkami zarządu, R. Pr. 2002, Nr 2
- Bieniak J., Bieniak M., Nita-Jagielski G., Oplustil K., Pabis R., Rachwał A., Spyra M., Suliński G., Tofel M., Zawłocki R.*, Kodeks spółek handlowych. Komentarz, Warszawa 2011
- Bieniek G.*, W sprawie reprezentacji gminy jako osoby prawnej, Rej. 2003, Nr 2
- Bilewska K.*, Legitymacja byłego członka zarządu do zaskarżenia uchwały zgromadzenia wspólników, Pal. 2007, Nr 11–12
- Bilewska K.*, Sankcja sprzeczności uchwały walnego zgromadzenia z normami dyspozytywnymi – polemika, PPH 2011, Nr 6
- Bilewska K., Warzecha M.*, Dopuszczalność stosowania art. 58 § 3 KC do uchwał zgromadzeń spółek kapitałowych – polemika, PPH 2010, Nr 7
- Bilewska K.*, Zbędna kategoria, Rzeczpospolita 5 października 2007
- Birks P.* (red.), *English Private Law*, t. II, Oxford 2000
- Black H. C.*, *Black's Dictionary of Law*, St. Paul 1991
- Bogdan G., Cwiakalski Z., Kardas P., Majewski J., Raglewski J., Szewczyk M., Wróbel W.*, [w:] *A. Zoll* (red.), *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz*, t. I, Komentarz do art. 1–116 KK, Kraków 2004
- Borkowski M.*, Glosa do wyroku SN z 16.3.2006 r., III CSK 32/06, LEX/el. 2010
- Borkowski M.*, Glosa do uchwały SN z 1.3.2007 r., III CZP 94/06, LEX/el. 2009
- Borkowski M.*, Glosa do wyroku SN z 19.1.2007 r., III CSK 360/06, LEX/el. 2010
- Borkowski M.*, Glosa do uchwały SN z 5.12.2008 r., III CZP 124/08, LEX/el. 2009
- Borkowski M.*, Glosa do wyroku SN z 11.1.2008 r., V CSK 363/07, LEX/el. 2009
- Borkowski M.*, Glosa do wyroku SN z 5.2.2009 r., I CSK 297/08, LEX/el. 2010
- Borkowski M.*, Konsekwencje prawne działania „fałszywego” piastuna organu osoby prawnej, PPH 2008, Nr 7
- Borkowski M.*, *Reprezentacja spółki z ograniczoną odpowiedzialnością*, Warszawa 2009

---

<sup>1</sup> Wykaz ten zawiera nie tylko pozycje powoływane w pracy, lecz także te, z których przy pisaniu rozprawy korzystałam i bez których jej powstanie nie byłoby możliwe.

- Chłopecki A., Warunki w rozumieniu art. 89 KC a warunki prawne (*conditiones iuris*), PPH 2001, Nr 7
- Chomiuk M., Glosa do wyroku SN z 20.1.2010 r., II CSK 419/08, Gl. 2011, Nr 1
- Curzon L.B. (red.), Dictionary of Law 6th Edition, Harlow 2002
- Czachórski W., Zobowiązania. Zarys wykładu, Warszawa 1994
- Czech T., Obejście ustawy jako przesłanka zaskarżenia uchwały wspólników, Pr. Sp. 2010, Nr 7–8
- Czech T., Obrona wierzyciela przed „rozwodnieniem” zajętych udziałów w spółce z o.o., Gl. 2010, Nr 4
- Czepita S., Reguły konstytutywne a system prawny, Szczecin 1996
- Czepita S., Kuniewicz Z., Aspekty wadliwości czynności prawnych spółki kapitałowej, RPEiS 2002, Nr 3
- Czepita S., Kuniewicz Z., Spór o konwalidację nieważnych czynności prawnych, PiP 2002, Nr 9
- Czerniawski R., Kodeks spółek handlowych. Przepisy o spółce akcyjnej. Komentarz, Warszawa 2004
- Dadańska K.A., Działanie osoby prawnej, Warszawa 2006
- Dąbrowski D., Rozwiązanie spółki kapitałowej przez sąd na podstawie przepisów art. 21 Kodeksu spółek handlowych, PUG 2001, Nr 12
- Dąbrowski D., Zgromadzenie wspólników w jednoosobowej spółce z o.o., MoP 2002, Nr 12
- Dmowski S., Rudnicki S., Komentarz do Kodeksu cywilnego. Księga pierwsza. Część ogólna, Warszawa 2001
- Domański G., Goszczyk M., Wybrane zagadnienia prawne organizacji walnego zgromadzenia spółki akcyjnej, PPH 2002, Nr 1
- Draniewicz B., Glosa do uchwały SN z 17.2.2004 r., III CZP 116/03, Pr. Sp. 2005, Nr 5
- Dumkiewicz M., Glosa do wyroku SN z 5.7.2007 r., II CSK 163/07, LEX/el. 2010
- Dziurzyński T., Fenichel Z., Honzatko M., Kodeks handlowy. Komentarz, t. III, Bytom 1990
- Flejszar R., Koczur S., Moc wiążąca uchwał organów spółek kapitałowych wobec osób trzecich, Pr. Sp. 2009, Nr 7–8
- Flour J., Albert J.L., Savaux E., Droit civil. Les obligations. 1. L'acte juridique, Paryż 2004
- Forystek J., Nieakt (*actum non existens*) w demokratycznym państwie prawa, TPP 2001, Nr 2
- Frąckowiak J., Handlowe czynności kreujące, PPH 2008, Nr 12
- Frąckowiak J., Instytucje prawa handlowego w Kodeksie cywilnym, Rej. 2003, Nr 6
- Frąckowiak J., Uchwały zgromadzeń spółek kapitałowych sprzeczne z ustawą, PPH 2007, Nr 11
- Frąckowiak J., Znaczenie formy notarialnej w polskim prawie spółek na tle prawa Unii Europejskiej, Rej. 1998, Nr 4
- Frąckowiak J., Kruczałak K. (red.), Kodeks spółek handlowych. Komentarz, Warszawa 2001
- Furtek M., Nowe elementy ustroju korporacyjnego spółki akcyjnej, R. Pr. 2001, Nr 2
- Gandor K., Konwersja nieważnych czynności prawnych, SC 1963, t. IV

- Ganobis M.*, Wpływ wad oświadczeń woli na ważność uchwał zgromadzenia wspólników spółki z o.o., MoP 2007, Nr 8
- Gburzyńska A.*, Członkostwo w zarządzie spółek kapitałowych, PPH 1997, Nr 2
- Gburzyńska-Dulewicz A.*, Pozycja prawna zarządu i członków zarządu spółek kapitałowych, Warszawa 2006
- Gierat A.*, Konsekwencje prawne nieprzestrzegania zasad reprezentacji spółek kapitałowych, Pr. Sp. 2001, Nr 1
- Gierat A.*, Zaskarżanie uchwał walnych zgromadzeń spółek kapitałowych w przepisach kodeksu spółek handlowych, PS 2001, Nr 11–12
- Gierke O.*, Deutsches Privatrecht, Leipzig 1895
- Gizbert-Studnicki T.*, O nieważnych czynnościach prawnych w świetle koncepcji czynności konwencjonalnych, PiP 1975, Nr 4
- Górski J.*, Przygotowanie umowy w świetle kodeksu zobowiązań, Poznań 1938
- Grykiel J.*, Skutki wadliwej reprezentacji w ramach organu osoby prawnej, Pr. Sp. 2008, Nr 11
- Grzybowski S.* (red.), System prawa cywilnego, t. I. Część ogólna, Wrocław 1985
- Grzybowski S.*, O rzekomej konwalidacji nieważnej czynności prawnej, RPEiS 1974, Nr 3
- Gutowski M.*, Nieważność czynności prawnej, Warszawa 2008
- Gutowski M.*, O konsekwencjach naruszenia norm dyspozytywnych, PPH 2011, Nr 11
- Gutowski M.*, Sankcja nieważności na tle uchwał organów spółek kapitałowych, PPH 2007, Nr 12
- Gutowski M.*, Sankcja wobec czynności prawnej dokonanej przez „fałszywy organ” osoby prawnej, PPH 2008, Nr 3
- Gutowski M.*, Wzruszalność czynności prawnej, Warszawa 2010
- Guyon Y.*, Droit des affaires, t. I, Droit commercial général et Sociétés, Paris 1998
- Habersack M.*, Europäisches Gesellschaftsrecht, München 2003
- Hałas M.*, Forma aktu notarialnego w kodeksie spółek handlowych, Rej. 2005, Nr 4
- Jacyszyn J., Krześ S., Marszałkowska-Krześ E.*, Kodeks spółek handlowych. Komentarz. Orzecznictwo, Warszawa 2001
- Jarocho A.*, Legitymacja do żądania stwierdzenia przez sąd nieważności uchwał zgromadzenia wspólników (akcjonariuszy), Pr. Sp. 2004, Nr 12
- Jedliński A.*, Pozorność jako wada czynności prawnej i konsekwencje prawne pozorności, Rej. 2005, Nr 5
- Jentz G.A., LeRoy Miller R., Cross F.B.*, West's Business Law, Mason 1998
- Jędrzejewska A.*, Koncepcja oświadczenia woli w prawie cywilnym, Warszawa 1992
- Jowitt E.* (red.), The Dictionary of English Law, London 1959
- Jurcewicz W.*, Głosa do uchwały SN z 1.3.2007 r., III CZP 94/06, Gl. 2008, Nr 1
- Jurcewicz W.*, Nieważność uchwał w spółkach kapitałowych, PPH 2008, Nr 5
- Kalwat T.*, Nieważność umowy spółki kapitałowej – art. 21 k.s.h., PPH 2002, Nr 5
- Katner W.J.*, Podwójna czy potrójna podmiotowość w prawie cywilnym?, [w:] *L. Ogiegło, W. Popiołek, M. Szpunar* (red.), Rozprawy prawnicze. Księga pamiątkowa Profesora Maksymiliana Pazdana, Kraków 2005
- Katner W.J.*, Problemy funkcjonowania spółki cywilnej w nowej rzeczywistości prawnej, PPH 2002, Nr 11